

of secondary education»; activity aspect disclosed prediction based on identified and evidence-based and the specific characteristics of the psychological structure of forecasting the development of secondary education as a career.

Keywords: innovative development of general secondary education, forecasting the development of education, activity aspect of prediction, psychological structure of forecasting the development of school education as a professional activity.

ПОДІЇ, ЗАХОДИ, ПРЕЗЕНТАЦІЇ

Духовні цінності як соціокультурна основа безпеки українського суспільства

Євген КРАСНЯКОВ,

кандидат наук з державного управління, доцент, народний депутат України II–III скликання, головний консультант секретаріату Комітету Верховної Ради України з питань науки і освіти

17 червня ц.р. з ініціативи народних депутатів України – членів Комітету Верховної Ради України з питань науки і освіти, проведено засідання «круглого столу» на тему: «Формування духовної безпеки української нації: теорія, досвід, практика».

Учасники заходу – народні депутати України восьмого і попередніх скликань Верховної Ради України, представники секретаріатів комітетів Верховної Ради України, органів державної виконавчої влади, науковці, педагоги-практики, представники релігійних конфесій України та ЗМІ.

Під час обговорення тематики «круглого столу» констатувалося, що проблема духовної безпеки з кожним роком набуває для України все більшої актуальності та ваги з погляду її вивчення, аналізу й, особливо, практичного втілення та ефективного вирішення. Негаразди, що переживає в роки незалежності українське суспільство, тісно пов'язані з проблемами, суперечностями у сфері духовного життя, рівень та якість якого й гарантує духовну безпеку суспільства.

Безпека в цій сфері є важливим пріоритетом національної безпеки поряд із військовою, політичною, економічною, екологічною та соціальною.

Адже духовність – основа практично всього, що стосується самореалізації особистості, а духовні установки явно або приховано визначають будь-яку діяльність кожної людини і всіх соціальних структур.

Учасники засідання наголосили й на тому, що духовна безпека є невід'ємною частиною національної безпеки, одним із основних індикаторів розвитку держави і визначає систему відносин між суб'єктами суспільного життя, забезпечує сприятливі умови для творчого духовного життя і здорового соціально-морального розвитку, а сформовані духовні цінності є джерелом права і стратегічних політичних завдань, гармонійно поєднуючи духовне, природне

та юридичне право. Канонічна, ортодоксальна віра, релігія і церква сприяють формуванню системи духовної безпеки української нації, що створювалася протягом тисячоліть, спираючись на науку, освіту, культуру, правосвідомість, правослухняність, правопорядок, родинний, сімейний уклад і статус людини.

У виступах зазначалося, що за часи незалежності України в державі створено відповідну нормативно-правову базу системи духовної безпеки. Вона охоплює майже вичерпний набір концептуальних та організаційно-правових засад управління у сфері національної безпеки, в тому числі й у сфері духовної безпеки. У цих нормативно-правових актах визначено суб'єктів гарантування духовної безпеки, їх функції та повноваження.

Водночас було наголошено, що національна безпека духовної сфери української нації сьогодні переживає антидуховну атаку, духовну кризу, яка є реальною загрозою духовного здоров'я та майбутнього Української держави.

Під час обговорення учасники «круглого столу» звернули увагу на те, що науковці розробили значну кількість наукових досліджень із проблем духовної безпеки. Проведений аналіз дає змогу зробити висновок про те, що вітчизняні науковці достатньо фахово виокремили пріоритетні завдання державної політики щодо духовної безпеки та особливості духовного розвитку суспільства, визначили основні функції духовних цінностей і засади національної безпеки в духовній сфері, акцентували на ключових проблемах галузі освіти, науки, культури та інформаційної сфери, з'ясували загрози в зазначеній сфері, запропонували конкретні рекомендації щодо рішучих та невідкладних заходів з метою протидії інформаційній війні, спрямованій на руйнування політичної ідентичності українського народу, розпалювання міжетнічної і міжконфесійної ворожнечі, укорінення у свідомості українців почуття слабкості та національної меншовартості, наслідком чого є нігілізм до історії, суспільних цінностей та ідеалів, наукових, освітніх, культурних та професійно-технологічних надбань. На жаль, зазначені дослідження сповна не використовуються під час формування нормативно-правової бази системи духовної безпеки.

Узагальнюючи означені під час засідання проблемні питання, учасники заходу наголосили, що на сьогодні існує три основних групи загроз і небезпек стосовно духовної сфери сучасного українського суспільства: 1) небезпека руйнування духовного світу людини, що загрожує становленню її свідомості, світоглядним основам, свободі думки, переконань, інтелектуальній діяльності; 2) загрози усталеному функціонуванню всіх форм суспільної і масової свідомості та ментальності; 3) загрози розвитку культури всього українського суспільства, його етнічних і конфесійних спільнот, а також загрози функціонуванню таких соціокультурних інститутів, як наука, мораль, освіта, виховання, мистецтво,

релігія, що забезпечують задоволення духовних потреб людини.

За результатами «круглого столу» Комітет Верховної Ради України з питань науки і освіти ухвалив рішення «Про створення робочої групи за результатами проведення «круглого столу» на тему: «Формування духовної безпеки української нації: теорія, досвід, практика» (протокол №46 від 6 липня 2016 року). У зазначеному рішенні Комітет виступив з ініціативою про створення робочої групи на базі Комітету з питань науки і освіти із залученням представників органів державної виконавчої влади, відповідних комітетів Верховної Ради України, конфесій, наукових установ, навчальних закладів, професійних спілок, громадських організацій тощо. Метою створення групи є всебічний розгляд проблем духовної безпеки української нації на загальнодержавному рівні, наповнення цієї комплексної, стратегічної, системної роботи конкретним, реальним змістом, зокрема визначення пріоритетних напрямів, критичних точок, загроз духовній безпеці української нації (в тому числі й духовній безпеці дітей, учнівської та студентської молоді).

Комітет у своєму рішенні зазначив, що враховуючи актуальність питання духовної безпеки, «привернути увагу вищого законодавчого органу, органів державної влади, виконавчої влади та місцевого самоврядування, науковців, педагогів, представників релігійних конфесій України, громадянського суспільства на необхідність вжиття рішучих та невідкладних заходів щодо забезпечення духовної безпеки українського суспільства, розроблення стратегічно-концептуального документа, спрямованого на реальне втілення норм та положень нормативно-правових актів у сфері забезпечення духовної безпеки. Це може бути чи Концепція духовної безпеки української нації, чи Стратегія забезпечення духовної безпеки української нації».

Запропоновано на базі Комітету Верховної Ради України з питань науки і освіти започаткувати проведення серії «круглих столів» із проблем духовної безпеки із залученням членів комітетів Верховної Ради України з питань науки і освіти; з питань сім'ї, молодіжної політики спорту та туризму; з питань охорони здоров'я; з питань культури і духовності; з питань національної безпеки і оборони; з питань свободи слова і інформаційної політики; з питань правової політики та правосуддя та представників їх секретаріатів; представників органів державної виконавчої влади; Національної академії наук України; галузевих академій наук; освітянських громадських об'єднань та організацій; профспілок; науковців системи вищої освіти України; педагогів-практиків; представників релігійних конфесій України.

Новоствореній робочій групі доручено всебічно вивчити питання щодо необхідності ініціювання та проведення в другій половині 2017 року парламентських слухань на тему: «Духовна безпека української нації: теорія, досвід, практика».